

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Činnosť novej Rady EÚ – USA pre obchod a technológie: priority pre podniky, pracovníkov a spotrebiteľov a potrebné záruky**(stanovisko z vlastnej iniciatívy)**

(2022/C 443/05)

Spravodajca: **Timo VUORI**Spoluspravodajkyňa: **Tanja BUZEK**

Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	21. 10. 2021
Právny základ	článok 52 ods. 2 rokovacieho poriadku stanovisko z vlastnej iniciatívy
Príslušná sekcia	sekcia pre vonkajšie vzťahy
Prijaté v sekcii	9. 6. 2022
Prijaté v pléne	14. 7. 2022
Plenárne zasadnutie č.	571
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	173/0/4

1. Závbery a odporúčania

1.1. **Budovanie pozitívneho transatlantického programu:** Rada EÚ – USA pre obchod a technológie (*Trade and Technology Council* – TTC) môže byť stredobodom programu zameraného na opätovné naštartovanie nášho partnerstva prostredníctvom dôveryhodných kanálov spolupráce. Hoci naše transatlantické hospodárstva tvoria približne polovicu celosvetového HDP a veľkú časť svetových obchodných a investičných tokov, naše vzťahy stále narážajú na prekážky týkajúce sa obchodu, investícií, práce, cestovania a štúdiá na oboch stranách Atlantiku.

1.2. **Prevzatie vedenia pri ochrane našich hodnôt a obchodu založeného na pravidlách:** V búrlivých geopolitických časoch majú popredné svetové ekonomiky, EÚ a USA, spolu s ďalšími podobne zmýšľajúcimi partnermi veľkú zodpovednosť za presadzovanie moderného rámca spolupráce pre obchod a technológie, ktorý podporuje otvorené a udržateľné hospodárstvo, voľný a spravodlivý obchod a rešpektuje demokratické hodnoty, dôstojnú prácu a ľudské práva.

1.3. **Potreba reagovať na narušenie trhu:** Vzhľadom na veľké množstvo prebiehajúcich kríz je nevyhnutné, aby transatlantickí partneri urýchlili naše spôsoby, ako posilniť odolnosť našich otvorených demokratických spoločností, a to aj zabezpečením našich globálnych hodnotových a dodávateľských reťazcov a energetickej bezpečnosti, najmä v súvislosti s naliehavou potrebou nahradiť ruské dodávky energie a surovín. Okrem toho musia EÚ a USA vynaložiť väčšie úsilie na posilnenie multilateralizmu a na riešenie výziev súvisiacich so zmenou klímy, so zabezpečením toho, aby voľný a spravodlivý obchod nebol ohrozený, a s narúšaním trhu autoritárskymi štátmi.

1.4. **Budovanie dôvery založenej na vzájomnej a stabilnej spolupráci:** Obe strany sa musia zapojiť do budovania stálej štruktúry pre dialóg v rámci TTC, aby sa v krátkodobom a dlhodobom horizonte dosiahli konkrétne výsledky nezávisle od politických volebných cyklov a zmien vlád. Okrem toho sa v rámci TTC musia EÚ a USA zamerať na strategickejší a horizontálnejší prístup k otázkam obchodu a technológií. Desať pracovných skupín v rámci TTC by sa malo snažiť o holistický a efektívne koordinovaný prístup k spolupráci, ktorý nevedie k zbytočne izolovaným riešeniam.

1.5. **Posilnenie zapojenia zainteresovaných strán:** Transparentnosť a silná angažovanosť zainteresovaných strán na oboch stranách Atlantiku sú jediným spôsobom, ako TTC dosiahne svoje ciele, aby sa predišlo zlyhaniu, ktoré sa zaznamenali v predchádzajúcich ambiciózných obchodných rokoviach. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV)

sa preto bude aktívne angažovať v štruktúrach TTC a ako jedinečná zainteresovaná strana z občianskej spoločnosti sa bude snažiť zapájať do ministerských zasadnutí TTC. V tejto súvislosti EHSV opäť vyjadruje poľutovanie nad tým, že nebola obnovená expertná skupina pre obchodné dohody a že sa nevytvorila porovnateľná stála štruktúra pre konzultácie so zainteresovanými stranami.

1.6. **Osobitný transatlantický dialóg o práci:** EHSV v minulosti vyjadril podporu transatlantickým dialógom pre podniky a spotrebiteľov, a preto víta nadviazanie tripartitného dialógu o obchode a práci avizované na nedávnej ministerskej schôdzi v Paríži, ktorým sa vytvorí formálny kanál pre sociálnych partnerov na oboch stranách Atlantiku s cieľom prispieť k procesu TTC a formovať transatlantické obchodné a investičné vzťahy. V tejto súvislosti EHSV naliehavo vyzýva Európsku komisiu, aby riešila nerovnováhu v pracovnej demokracii vyplývajúcu z neratifikovania šiestich základných dohôrov MOP a jeho vplyvu na rovnaké podmienky v obchode.

2. Všeobecné pripomienky – rastúca potreba užšieho partnerstva medzi EÚ a USA

2.1. **EHSV v transatlantickom dialógu:** EHSV už roky sleduje transatlantické politické a obchodné otázky a formuluje stanoviská organizovanej občianskej spoločnosti EÚ. Okrem toho EHSV udržiava pravidelný dialóg s inštitúciami EÚ, ako aj s vládou USA a najmä s občianskou spoločnosťou na druhej strane Atlantiku. Začatie činnosti novej Rady EÚ – USA pre obchod a technológie (TTC) s desiatimi pracovnými skupinami a pravidelnými vypočutiami si vyžaduje, aby EHSV aktualizoval svoj postoj k prioritám TTC.

2.2. **Zodpovednosť popredných svetových ekonomík:** EHSV zdôrazňuje, že EÚ a USA majú najkomplexnejšie bilaterálne obchodné a investičné vzťahy a ich hospodársky vzťah je najprepojenejším na svete. USA zostávajú zďaleka najväčším obchodným a investičným partnerom EÚ, hoci ich Čína v roku 2021 predbehla ako najväčší zdroj dovozu tovaru do EÚ. Transatlantický vzťah vymedzuje svetové hospodárstvo v ohrozenom multilaterálnom obchodnom systéme, ktorý bol ovplyvnený krízami WTO, dvoma rokmi prebiehajúcej pandémie COVID-19 a teraz vojnou na Ukrajine. Buď EÚ, alebo USA sú najväčším obchodným a investičným partnerom takmer každej inej krajiny vo svetovom hospodárstve. Transatlantické partnerstvo nie je samo osebe cieľom, ale musí stavať na spoločných hodnotách, záujmoch a spoločnej zodpovednosti. EÚ a USA by mali byť pilierom demokracie, mieru a bezpečnosti na celom svete, ako aj právneho štátu a ľudských práv pre všetkých⁽¹⁾.

2.3. **Impulz pre užšie strategické partnerstvo medzi EÚ a USA:** EHSV konštatuje, že keďže v súčasnosti svetom otriasa neočakávané množstvo kríz, ide o kritický moment pre popredné svetové ekonomiky (EÚ a USA spolu s ďalšími podobne zmýšľajúcimi demokratickými štátmi s otvoreným trhovým hospodárstvom založeným na pravidlách), aby prehĺbili svoju politickú a hospodársku spoluprácu s cieľom chrániť naše univerzálne hodnoty a posilniť prosperitu, demokraciu a právny štát, bezpečnosť a ľudské práva. V tomto kontexte sa mier ukázal ako nevyhnutná priorita vo vedení medzinárodnej politiky. Zároveň by sme už nemali tolerovať žiadne kroky štátov proti medzinárodnému poriadku ani čiernych pasažierov v medzinárodnom obchode.

2.4. **Kľúčová úloha obchodu a technológií v geopolitike:** EHSV opakuje, že obchod a technológie nie sú len regulačnými otázkami, ale základnými nástrojmi na ochranu a podporu týchto univerzálnych hodnôt na celom svete. EÚ a USA musia prehĺbiť svoju spoluprácu a dosiahnuť konkrétne výsledky na multilaterálnej a bilaterálnej úrovni. TTC poskytuje jedinečnú príležitosť pre takú strategickú spoluprácu na vysokej úrovni v oblasti obchodu a technológií, ktorá presahuje súčasné *ad hoc* dohody o spolupráci a nezávisí od výsledkov volieb v EÚ a USA a inštitucionálnych zmien vlád.

2.5. **Platforma pre dialóg a spoluprácu:** TTC nie je a ani by sa nemala vnímať ako opakovanie Transatlantického obchodného a investičného partnerstva (TTIP), hoci z tohto neúspešného rokovania možno vyvodíť niekoľko užitočných ponaučení. Ciele a postupy TTC nesmú spochybňovať inštitúcie a rozhodovacie procesy EÚ, pričom sa musí posilniť zapojenie zainteresovaných strán. Normy EÚ, v ktorých sa odrážajú naše hodnoty, sa nesmú spochybňovať, najmä zásada predbežnej opatrnosti je ústredným prvkom prístupu EÚ k stanovovaniu noriem. EHSV súhlasí s názorom, že spolupráca v oblasti noriem je spojená aj s rôznymi právnymi rámcami a vyžaduje si hĺbkové analýzy technických otázok, ako aj hodnotenie hospodárskych, sociálnych a environmentálnych vplyvov, ktoré by sa mali vykonávať v závislosti od jednotlivých prípadov. Príklad novej rámcovej základnej dohody o tokoch údajov svedčí o tom, že EÚ a USA dokážu pracovať na dosiahnutí konsenzu v citlivých otázkach.

(¹) Ú. v. EÚ C 152, 6.4.2022, s. 56.

2.6. **Silná podpora zainteresovaných strán:** EHSV poznamenáva, že podniky a iné zainteresované strany z občianskej spoločnosti v EÚ aj USA už vyjadrili všeobecnú podporu TTC a určeným témam v rámci desiatich pracovných skupín. Zdá sa, že transatlantickí partneri vidia pridanú hodnotu strategického transatlantického partnerstva a užšej regulačnej spolupráce. Stále existujú zbytočné prekážky týkajúce sa obchodu, investovania a práce. Okrem toho by transatlantickí partneri mohli spoločne posilniť svoju globálnu konkurencieschopnosť na svetovom trhu, čo ide ruka v ruke s cieľmi udržateľného rozvoja, sociálnej spravodlivosti, dodržiavania ľudských práv, vysokých pracovných noriem a vysokých environmentálnych noriem. Aby sa však dosiahli výsledky, obe strany musia navzájom poznať svoje ciele, prístupy a prostriedky s cieľom vytvoriť nový spoločný rámec pre obchod.

2.7. **Lepšie zapojenie zainteresovaných strán po neúspešných dialógoch s občianskou spoločnosťou medzi EÚ a USA:** EHSV zdôrazňuje, že posilnený dialóg s občianskou spoločnosťou je dôležitou súčasťou v transatlantickom kontexte vrátane TTC. V tejto súvislosti je mimoriadne dôležitá potreba spoločného dialógu o občianskych právach, odolnosti proti dezinformáciám, slobode médií, opatreniach v oblasti klímy, sociálnych právach, ochrane spotrebiteľa a podpore demokracie⁽²⁾. Transatlantické partnerstvo môže viesť k ešte užšej transatlantickej integrácii v našich hospodárstvach vrátane spoločného rámca pre obchod, technológie a investície.

3. Konkrétne pripomienky – kľúčové priority pre podniky, pracovníkov a spotrebiteľov

3.1. EHSV sa domnieva, že TTC preukazuje vzájomnú prepojenosť dvoch najväčších svetových ekonomík a zároveň slúži ako jedinečné fórum na budovanie užšej spolupráce v oblasti obchodnej politiky a otázok regulácie trhu na oboch stranách Atlantiku. EHSV sa preto domnieva, že TTC by sa mala zamerať na určité kľúčové priority z pohľadu podnikov, pracovníkov a spotrebiteľov.

3.2. **Moderný multilaterálny obchod založený na pravidlách:** EÚ a USA musia preukázať spoločnú zodpovednosť a vedúce postavenie vo Svetovej obchodnej organizácii (WTO) a obhajovať efektívny multilaterálny model s progresívnou obchodnou politikou, v ktorej sa zohľadňujú environmentálne a sociálne aspekty⁽³⁾. EÚ aj USA čelia problémom v dôsledku praktík netrhových hospodárstiev, ktoré narúšajú trh, vrátane nespravodlivých a diskriminačných opatrení týkajúcich sa štátnych podnikov, štátnych dotácií, odvodov a daní.

3.3. **Vedenie reformy WTO:** TTC by sa mala zamerať na spôsoby zlepšenia multilaterálneho obchodného systému WTO a jej mechanizmu na urovnávanie sporov, vzhľadom na jej ústrednú úlohu pri poskytovaní efektívnej multilaterálnej matrice pre progresívnu obchodnú agendu zahŕňajúcu environmentálne a sociálne aspekty. EÚ a USA musia viesť ambicióznú reformu WTO a presadzovať modernú agendu WTO, ktorou by sa odbúrало tabu (pokiaľ ide o sociálne aspekty obchodu) a riešili nadchádzajúce výzvy v oblasti udržateľnosti. EHSV preto vyzýva EÚ a USA, aby v oblasti prioritných multilaterálnych otázok uzavreli strategické dohody s kľúčovými obchodnými partnermi⁽⁴⁾.

3.4. **Dôstojná práca v medzinárodnom obchode⁽⁵⁾:** EHSV vyzýva EÚ a USA, aby podporovali užšiu spoluprácu medzi WTO a Medzinárodnou organizáciou práce (ďalej len „MOP“) s cieľom podporiť dôstojnú prácu a pracovné normy prostredníctvom obchodných nástrojov. Nedávna voľba nových generálnych riaditeľov v oboch organizáciách by mala prispieť k novým impulzom v tejto oblasti. Zabezpečenie dodržiavania medzinárodných pracovných noriem, ako ich stanovuje a monitoruje MOP, by malo byť súčasťou diskusie EÚ a USA o vedení reformy WTO. Ako pozitívny príklad a príležitosť na posilnenie tohto ambiciózneho prehodnotenia EHSV víta návrh USA na riešenie celosvetového problému

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 152, 6.4.2022, s. 56.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 152, 6.4.2022, s. 56.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 374, 16.9.2021, s. 73.

⁽⁵⁾ EHSV predložil konkrétne odporúčania v stanovisku Ú. v. EÚ C 429, 11.12.2020, s. 197; pripravované stanovisko SOC/727 na tému *Dôstojná práca na celom svete*, spravodajkyňa: Maria del Carmen Barrera Chamorro, prijatie je naplánované v septembri 2022.

nútenej práce na rybárskych plavidlách v rámci prebiehajúcich rokovaní WTO o dotáciách pre rybolov⁽⁶⁾. Transatlantickí partneri by mali ďalej využívať svoju spoluprácu v úsilí o pevnejší právny základ pre začlenenie základných pracovných práv MOP do WTO⁽⁷⁾. Bilaterálne pracovné otázky spoločného záujmu by mali zahŕňať komparatívne prístupy ku kapitolám o obchode a udržateľnom rozvoji a ich účinnú vymožitelnosť v dohodách o voľnom obchode⁽⁸⁾. EHSV už dávno žiadal, aby sa pri kapitolách o obchode a udržateľnom rozvoji v súvislosti s ich presadzovaním uplatňoval prístup založený na sankciách, a uvítal inovatívne nástroje presadzovania obsiahnuté v dohode medzi USA a Mexikom a Kanadou (USMCA)⁽⁹⁾.

3.5. Spolupráca na medzinárodných fórach: TTC by mohla poskytnúť fórum na prípravu posilnenej spolupráce v otázkach práce a zamestnanosti na medzinárodných fórach, najmä v MOP a Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD). Táto posilnená spolupráca by mala zahŕňať podporu a presadzovanie náležitej starostlivosti. TTC by mala podporovať spoločné budovanie kapacít, najmä na podporu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP) na celom svete, a rozvíjať spoločné projekty, napríklad v oblasti zdrojov inšpekcie práce v tretích krajinách. Očakávané zahrnutie dohovorov o BOZP medzi základné pracovné normy MOP by poskytlo úrodnú pôdu pre spoluprácu. Nútená práca je otázkou hlbokého spoločného záujmu a prístupy EÚ a USA, najmä pokiaľ ide o dovoz tovaru vyrobeného prostredníctvom takýchto praktík v Číne, by sa mali koordinovať. O šírení nových foriem zamestnania na celom svete, najmä práce pre platformy, vedenej spoločnosťami z USA a EÚ, by sa malo diskutovať v príslušných pracovných skupinách TTC, a mali by sa tu zahrnúť aj príspevky pracovníkov z praxe.

3.6. Odolnosť a udržateľnosť v globálnych dodávateľských reťazcoch: TTC by mala vyvinúť stratégie pre väčšiu odolnosť zabezpečením udržateľnosti globálnych dodávateľských reťazcov a zabezpečením ich správneho fungovania. EÚ a USA by mali identifikovať spoločné slabé miesta a spolupracovať, napríklad v oblasti dostupnosti kritických surovín a produktov, ako sú polovodiče. Transatlantickí partneri by takisto mali okamžite upriamiť pozornosť na štandardizovaný prístup k bezpečnosti dodávok energie, ktorý je plne v súlade s ambicióznym programom udržateľnosti, akým je Európska zelená dohoda. Okrem toho by mali zvážiť spoločné opatrenia na zlepšenie príslušnej výrobnéj kapacity, investícií a logistiky. TTC by mala pracovať na zavedení spoločnej povinnej náležitej starostlivosti v dodávateľských reťazcoch na základe osvedčených postupov s cieľom vytvoriť model pre globálne požiadavky na udržateľnosť v hodnotových reťazcoch.

3.7. Podpora zeleného hospodárstva: TTC by sa mala zamerať na spoluprácu v oblasti klímy a zelených technológií a politik spravodlivej transformácie. EÚ a USA by mali presadzovať medzinárodný rámec a normy pre zmierňovanie zmeny klímy, obehové hospodárstvo, udržateľné financovanie, technológie na úsporu energie, ekologické a sociálne normy pri verejnom obstarávaní, udeľovaní environmentálnych značiek a podávaní správ o udržateľnosti. Okrem toho by transatlantickí partneri mali pracovať na vytvorení multilaterálneho rámca pre liberalizáciu obchodu s environmentálnym tovarom v rámci súčasných iniciatív, konkrétne dohody o environmentálnych tovaroch (EGA), štruktúrovaných diskusií o obchode a environmentálnej udržateľnosti (TESSD) a neformálneho dialógu o znečistení plastmi (IDP). TTC by sa mala zamerať na účinné a koordinované mechanizmy uhlíkovej kompenzácie na hraniciach (CBAM) s cieľom vytvoriť model pre globálny rámec a vyhnúť sa obchodným konfliktom medzi EÚ a USA.

3.8. Digitalizácia a nové hospodárstva: TTC by sa mala zamerať na spoluprácu v oblasti technologických noriem, výskumu a politik v oblasti umelej inteligencie (AI), internetu vecí, 6G, batérií, kvantových a blockchainových technológií. Rámec by mal podporovať inováciu a normalizáciu, ale musí zahŕňať zásadné podstatné politické úvahy. Nové technologické oblasti, ako je AI, majú často aj rozmer pracoviska, ktorý si vyžaduje dôkladné stratégie v oblasti umelej inteligencie a dát, ktoré v prvom rade poskytujú európsky právny a posilňujúci rámec založený na ľudských právach, a teda zahŕňajúci etické pravidlá, pracovné práva a odborové práva. Hoci nie je možné mať úplne rovnaké pravidlá na oboch

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 374, 16.9.2021, s. 73.

⁽⁷⁾ V možných postupoch by sa mohlo zvážiť výkladové vyhlásenie podľa článku IX:2 Dohody o založení WTO, ktorým sa potvrdzuje výklad výnimky „verejnej morálky“ (článok XX GATT 1994 a článok XIV GATS), ktoré by zahŕňalo základné pracovné práva MOP a načrtnúť by sa v ňom možná úloha rozhodnutí MOP v akomkoľvek právnom konaní v tejto veci.

⁽⁸⁾ Dobrým príkladom, na ktorom sa dá stavať, je *Comparative Analysis of Trade and Sustainable Development Provisions in Free Trade Agreements* (Komparatívna analýza ustanovení o obchode a udržateľnom rozvoji v dohodách o voľnom obchode) vypracovaná na žiadosť EÚ, LSE, február 2022, najmä pokiaľ ide o mechanizmus rýchlej reakcie v rámci dohody medzi USA, Mexikom a Kanadou (USMCA), <https://www.lse.ac.uk/business/consulting/assets/documents/TSD-Final-Report-Feb-2022.pdf>.

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ C 105, 4.3.2022, s. 40.

stranách, cieľom by mala byť interoperabilita rámcov. Okrem toho je potrebné objasniť spoločné regulačné požiadavky na klimaticky neutrálne technológie, biotechnológie a zdravotnícke technológie. EÚ a USA by mali presadzovať zásady založené na hodnotách pre medzinárodné normy, aby si v týchto nových oblastiach hospodárstva udržali globálne vedúce postavenie. TTC by takisto mala posilniť odolnosť našich demokratických spoločností s cieľom predchádzať cieľovým dezinformačným kampaniam vedeným umelou inteligenciou a prostredníctvom lepšej bezpečnosti informačných a komunikačných technológií (IKT) čeliť štátom podporovaným kybernetickým útokom.

3.9. **Údaje a súkromie:** TTC by sa mala zamerať na spoluprácu, aby sa zabezpečilo, že v budúcnosti spoločné využívanie digitálnych technológií a údajov medzi USA a EÚ umožní otvorený medzinárodný ekosystém pre výskum, vývoj a inovácie najpokročilejších technológií, ktoré budú slúžiť zákazníkom a občanom na celom svete, pričom budú chrániť ich základné právo na ochranu údajov a zachovávať politický priestor pre prístup k verejným údajom a ich kontrolu a schopnosť regulovať digitálne nadnárodné spoločnosti. Okrem toho by EÚ a USA mali urýchlene uzavrieť nový rámec pre prenos údajov, ktorým by sa riešili problémy vedúce k neplatiaci štítu na ochranu osobných údajov a presadzovali spoločné hodnoty súkromia a bezpečnosti.

3.10. **Kontroly vývozu:** TTC by sa mala zamerať na vznikajúce a základné technológie, ktoré zabezpečujú kľúčovú úlohu mnohostranných režimov kontroly vývozu, pretože sú veľmi dôležité pre EÚ aj USA pri podporovaní demokracie, ľudských práv a otvorenej spoločnosti s trhovým hospodárstvom. Napríklad účinné obchodné sankcie si vyžadujú účinnú kontrolu vývozu proti štátom, ktoré zneužívajú obchod a technológie a podkopávajú mier, bezpečnosť a ľudské práva. EÚ a USA by mali spolupracovať na budovaní aliancií s rovnako zmýšľajúcimi partnermi s cieľom riešiť výzvy a zabezpečiť rovnaké podmienky.

3.11. **Normalizácia:** TTC by sa mala zamerať na spoluprácu medzi normalizačnými orgánmi, ako aj na obmedzené zásady vzájomného uznávania. Normalizačné systémy USA a EÚ sa od seba líšia. Najmä zásada, že na jeden produkt sa vzťahuje jedna norma akceptovaná všade, ktorá predstavuje pilier jednotného trhu EÚ, v USA neexistuje. V prípade prijatia novej normy v Európe sa vnútroštátne normy, ktoré sú s ňou v rozpore, stiahnu; v USA existujú na trhu súbežne rôzne normy a pre MSP je ťažké určiť, ktorá by bola najvhodnejšia pre ich sortiment. Ide často o malé podniky s obmedzenými prostriedkami, ale s vysokou mierou špecializácie na okrajovom trhu, na ktorej je založená ich konkurencieschopnosť.

3.12. **MSP:** Regulačná spolupráca v rámci TTC by mohla zohrávať dôležitú úlohu pri uľahčovaní obchodu a investícií, ako aj pri zlepšovaní konkurencieschopnosti najmä malých firiem. Najmä malé a stredné podniky (MSP) očakávajú otvorenie nových príležitostí vzhľadom na to, že na rozdiel od veľkých firiem nedisponujú potrebnými prostriedkami, aby sa mohli pohybovať v odlišných regulačných prostrediach na oboch stranách Atlantiku. Väčšia kompatibilita regulačných režimov by zároveň vytvárala príležitosti pre veľké podniky, pokiaľ ide o využívanie úspor z rozsahu medzi EÚ a USA ⁽¹⁰⁾.

3.13. **Potraviny a poľnohospodárstvo:** EHSV sa domnieva, že je dôležité, aby EÚ a USA popri práci TTC vytvorili novú platformu transatlantickej spolupráce v oblasti poľnohospodárstva, ktorá by riešila globálne výzvy v oblastiach udržateľnosti, zmeny klímy a potravinovej bezpečnosti. Medzinárodná spolupráca v boji proti zmene klímy a pri podpore udržateľnosti je prvoradá pre zmiernenie tvrdej a ťažkej budúcnosti, ktorá nás ako globálnu spoločnosť čaká. K tomuto problému prispela vojna na Ukrajine a jej bezprostredný vplyv na globálne zásobovanie potravinami. Zmena klímy už teraz hlboko a zásadne ovplyvňuje živobytie poľnohospodárov, od extrémnych výkyvov počasia po veľké suchá, od záplav po lesné požiare a iné katastrofické udalosti, ktoré ohrozujú naše mestá a komunity. EÚ a USA sa musia postaviť tejto výzve.

3.14. **Spotrebiteľia:** ako súčasť práce TTC je dôležité zaviesť záruky, ktoré zabezpečia, že proces regulačnej spolupráce nebude zneužitý na oslabovanie sociálnych, pracovných, spotrebiteľských a environmentálnych noriem. Mal by sa skôr zamerať na ich harmonizáciu a zlepšenie. Ak budú tieto podmienky splnené, bude to mať nielen hospodársky prínos, ale môže sa tým uľahčiť aj úloha regulačných orgánov tým, že sa dosiahnu ciele verejnej politiky. Transatlantickú spoluprácu možno okrem toho rozvíjať výmenou analýz, systémami včasného varovania pred nebezpečnými výrobkami a službami

⁽¹⁰⁾ Ú. v. EÚ C 487, 28.12.2016, s. 30.

z tretích krajín a dialógom o lepšom presadzovaní právnych predpisov. Keďže sa upúšťa od povinnej konvergencie, ktorú sa TTIP formálne snažilo dosiahnuť, EÚ a USA musia túto novú agendu dobrovoľnej spolupráce správne nastaviť, aby pomohli svojim občanom čeliť novým výzvam v týchto kritických časoch.

4. Riešenie problémov a nevyhnutné záruky

4.1. TTC predstavuje najlepšiu príležitosť ukázať, že EÚ a USA môžu podniknúť konkrétne kroky smerom k skutočnej spolupráci v oblasti obchodu a technológií a ukázať, že ich vzťah je založený na zmysluplnom partnerstve. Existujú však určité kritické aspekty, ktoré musí TTC vyriešiť, aby dosiahla úspech:

- silný strategický záväzok vedenia EÚ aj USA,
- jasná spoločná vízia cieľov a postupov TTC,
- potreba vytvárať pridanú hodnotu prostredníctvom spolupráce dosahovaním pozitívnych, konkrétnych výsledkov,
- potreba vyvinúť úsilie zamerané na rozvoj spoločných prístupov k spoločným normám,
- potreba vytvoriť jasný postup na riešenie podrobných technických problémov,
- budovanie účinných mechanizmov pre politické rozhodovanie v EÚ aj v USA,
- budovanie procesu aktívneho a štruktúrovaného zapojenia zainteresovaných strán s podnikmi, odborovými zväzmi a inými zainteresovanými stranami z občianskej spoločnosti,
- vytváranie plynulej koordinácie, konzistentnosti a holistického prístupu k celému pracovnému procesu; využitie skúseností získaných z rokovaní o TTIP a predchádzajúcich bilaterálnych činností v oblasti postupov, transparentnosti a informovania verejnosti,
- zodpovednosť občianskej spoločnosti na oboch stranách Atlantiku v Atlantickom oceáne sprevádzať tento proces informovaným spôsobom.

4.2. Zabezpečenie vysokej úrovne verejných záujmov EÚ v transatlantickej regulačnej spolupráci bolo pre EHSV vždy zásadné. Dôrazne potvrdzuje, že zabezpečenie existujúcich vysokých noriem je základnou požiadavkou. Spolupráca v oblasti regulácie by mala okrem cieľa rozšíriť obchodné príležitosti zlepšiť aj bezpečnosť, zdravie a hospodársky a sociálny blahobyt občanov na oboch stranách Atlantiku. EHSV žiada o ďalšie uistenia, napríklad že právne predpisy EÚ v oblasti potravinárstva nebudú zmenené a že EÚ zachová obmedzenia týkajúce sa hormónov, rastových stimulátorov a geneticky modifikovaných organizmov⁽¹¹⁾.

4.3. EHSV nalieha na Európsku komisiu, aby sa v rámci TTC zaoberala nerovnováhou pracovnej demokracie a jej vplyvom na rovnaké podmienky v obchode. EHSV opakuje, že USA ratifikovali iba dve z ôsmich základných pracovných noriem MOP, pričom chýbajú najmä kľúčové podporné dohovory 87 o slobode združovania a 98 o práve na kolektívne vyjednávanie⁽¹²⁾.

5. Zmysluplné zapojenie zainteresovaných strán na základe skúseností z procesu TTIP

5.1. EHSV zdôrazňuje, že proces TTC by mal byť transparentný, zodpovedný a zmysluplným spôsobom by mal zahŕňať verejné záujmové skupiny. Mal by ísť ruka v ruke so zlepšenou a aktívnou komunikačnou politikou o povahe TTC. Čo je najdôležitejšie, agenda spolupráce musí zostať platformou na informovanie a výmenu osvedčených postupov, nie automatickým nástrojom na vzájomné ovplyvňovanie legislatívnych a rozhodovacích procesov alebo vzájomné odrádzanie od zlepšovania ochrany.

⁽¹¹⁾ Ú. v. EÚ C 487, 28.12.2016, s. 30.

⁽¹²⁾ C29 o nútenej práci, C100 o rovnakom odmeňovaní, C111 o diskriminácii (v zamestnaní a povolani) a C138 o minimálnom veku dopĺňajú zoznam neratifikovaných základných pracovných dohovorov.

5.2. Zainteresované strany musia byť schopné poskytnúť vstupy všetkým desiatim pracovným skupinám, aby sa predišlo uzavretému prístupu. Zatiaľ čo pracovná skupina pre výzvy globálneho obchodu má prierezovejší charakter a poskytuje hlavné fórum pre diskusie o práci, súvisiace obavy vznikajú v rámci pôsobnosti mnohých iných pracovných skupín, najmä v súvislosti s otázkami dodávateľského reťazca, umelou inteligenciou a inými novými technológiami a ochranou údajov.

5.3. EHSV považuje ochranu a blaho spotrebiteľa za hlavné ciele tejto spolupráce. Jednotlivé dialógy o TTC musia byť pre zainteresované strany transparentné. Príslušné regulačné orgány a odvetvoví odborníci musia zohrávať vedúcu úlohu pri rozvoji regulačnej spolupráce.

5.4. Okrem cielených stretnutí v rámci dialógu s občianskou spoločnosťou by sa pred každým zasadnutím Rady TTC a po ňom mali plánovať prípravné stretnutia a porady zainteresovaných strán. Bývalá poradná skupina pre TTIP, ktorú zriadilo GR pre obchod, poskytla cenný príklad konzultácií so zainteresovanými stranami, do ktorých mal byť zapojený aj EHSV. Bolo to tiež fórum, kde členské organizácie mohli lepšie pochopiť výzvy a príležitosti obchodu pre rôzne záujmy, ktoré zastupovali iní. Prispela k budovaniu mostov medzi rôznymi organizáciami.

5.5. V tejto súvislosti EHSV ešte raz vyjadruje poľutovanie nad tým, že nebola obnovená expertná skupina pre obchodné dohody. Bol to veľmi pozitívny krok v stratégii Komisie na zlepšenie zapojenia občianskej spoločnosti do obchodnej politiky a zvýšenie transparentnosti. Predstavovala aj logické nadviazanie na poradnú skupinu pre TTIP.

5.6. EHSV v minulosti vyjadril podporu transatlantickému dialógu pre podniky a spotrebiteľov a požadoval uznanie rovnocenného transatlantického dialógu o práci.

V Bruseli 14. júla 2022

Predsedníčka
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Christa SCHWENG
